

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 21

Засновано у 2015 році

Рівне – 2025

УДК 37 : 005.591.61 -66
I – 66

Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип.21. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, К. М. Павелків, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2025. 218 с.

До збірника увійшли наукові праці з теорії і методики освіти та виховання. У наукових розвідках представлено різновекторність сучасних підходів до змісту, форм і технологій освітнього процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України у категорію «Б» у галузі педагогічних наук (спеціальності – 011, 014, 015).

Фаховий збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» індексується міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus International: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=48435>

Редакційна колегія

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, проректор з інноваційної діяльності і міжнародного співробітництва Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Павелків Катерина Миколаївна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena (Андрощук І. М.), доктор габілітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогіки Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Gluchman Vasil, PhD, професор філософії та етики факультету мистецтв Пряшівського університету (Словаччина);

Грицай Н. Б., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри природничих наук з методиками навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ковальчук О. С., доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник Національного університету харчових технологій, Українська наукова діаспора у Франції (Франція-Україна);

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Pelekh Yurii, доктор габілітований, професор, професор кафедри досліджень школи і медіа факультету педагогіки і філософії Жешувського університету (Республіка Польща);

Pobirchenko Natalia (Побірченко Н. С.), доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща);

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Савчук Б. П., доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника;

Sieradzka-Baziur Bożena (Сєрадзька-Базюр Б.), доктор габілітований, професор, проректор з наукової роботи і освітніх програм, Академія «Ігнатіанум» у м. Кракові (Республіка Польща);

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Sirojć Zdzisław (Сіройц Здзіслав), доктор габілітований соціальних наук в галузі педагогіка, професор, професор кафедри педагогіки Інституту педагогіки і психології Вищої школи менеджменту у Варшаві (Республіка Польща);

Баліка Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Бричок С. Б., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Skubisz Jolanta (Скубіш Йоланта), кандидат соціальних наук в галузі педагогіки, ад'юнкт відділу педагогіки і психології Академії гуманітарно-економічної в м. Лодзь, член групи соціальної педагогіки в Комітеті педагогічних наук Польської академії наук у Варшаві (Республіка Польща);

Остапчук Н. О., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Rebisz Sławomir, доктор освітнього менеджменту, доцент, доцент кафедри досліджень школи і медіа факультету педагогіки і філософії, Жешувський університет (Польща);

Шліхта Г. О., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри цифрових технологій та методики навчання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядники: проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Баляр А. А.
Науково-бібліографічне редагування: наукова бібліотека РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 29 травня 2025 р.).

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2025

ЗМІСТ

Петренко О., Пустовіт Г., Баліка Л. Загальна і професійна складові освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії: досвід і перспективи	5
Пустовіт Г., Саранчук Д. Проблеми міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти	22
Лісова С., Дупак Н. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів технологій у процесі застосування моделі змішаного навчання в системі вищої освіти	32
Mykhalchuk N., Ivashkevych E., Karlova T., Bihunov D. Argumentative and scientific discourse and their innovative implementation into studying english in higher school	42
Skubisz J. Wpływ mediów społecznościowych na (nie)bezpieczeństwo pedagogiczne	54
Ваклюк А., Шалівська Ю., Поліщук І. Педагогічні підходи до виховання емпатії в учнів як базової якості міжособистісних взаємин в освітньому просторі	65
Вєтрова І., Потапчук С. Труднощі впровадження навчальної автономії на уроці англійської мови в українських школах	75
Вільхова О., Рагуліна М. Професійна майстерність вихователя у процесі формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку	86
Гринькова Н., Стельмашук Ж. Педагогічні умови формування емоційно-естетичної компетентності майбутнього вчителя початкових класів	96
Гудовсек О. Педагогічна підготовка фахівців мистецького профілю: системний підхід	103
Moroz L., Kovaliuk V., Michuda N., Kralia I. Modern requirements for language education	115
Петренко І. Основні інтернет-ресурси забезпечення організації виховної роботи в НУШ	123
Петренко С. Методологія та логіка експериментальної роботи з вивчення рівня сформованості професійної компетентності ІТ-фахівців	133
Романюк С., Трофімчук В. Особливості навчання термінології на заняттях іноземної мови на немовних спеціальностях закладів вищої освіти	142
Сілков В., Сілкова Е. Формування почуття патріотизму та любові до Батьківщини з допомогою текстових задач НУШ	149
Троценко В., Сембрат С., Кривенко Ю., Кривенко Р. Рухливі ігри з елементами спортивних ігор в системі підготовки майбутнього вчителя фізичної культури	160
Fedoryshyn O., Stanislavchuk N. HEARING VS LISTENING “We are interested in others when they are interested in us” Publilius Syrus, Roman poet	171
Ціпан Т. Батьківський контроль як ефективний засіб формування в дітей молодшого шкільного віку культури безпечної поведінки в інтернет-просторі	182
Доробки молодих науковців	
Капральцев Д. Роль творчого потенціалу у підготовці майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації	192
Люд Шаньнань. Експериментальне дослідження сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців музичного мистецтва в умовах інтернаціоналізованого освітнього простору	202

Григорій ПУСТОВІТ

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії і методики виховання
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-7754-0249
e-mail: h.pustovit@gmail.com

Дмитро САРАНЧУК

здобувач PhD зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
кафедри теорії і методики виховання
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0009-0001-9755-1460
e-mail: dmytro.saranchuk@gmail.com

ПРОБЛЕМИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті на основі аналізу психологічних і педагогічних наукових праць та здійснених досліджень розкрито сутність і специфіку міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти, спрямованої на формування їхньої здоров'язбережувальної компетентності. Схарактеризовано ключові засади цих процесів: інтеграція в єдину цілісну систему змісту та методології медичних, природничих, гуманітарних і соціальних наук, інформаційних технологій та математичного інструментарію; поєднання в логічній єдності форм, методів і засобів формальної, неформальної й дуальної освіти; застосування когнітивних і соціальних технологій, а також трансферу знань; формування здоров'язбережувальної компетентності; формування цілісного наукового і суто професійного мислення; започаткування і здійснення різноманітної проєктної, дослідницької і пошукової діяльності. У теоретико-прикладному аспекті схарактеризовано наукові підходи: мультидисциплінарний, плюридисциплінарний, інтердисциплінарний, трансдисциплінарний та сутність внутрішньої, вертикальної, горизонтальної та універсальної міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти.

Ключові слова: міждисциплінарна інтеграція, майбутні фармацевти, фахова підготовка, заклад вищої медичної освіти, здоров'язбережувальна компетентність.

Постановка проблеми. Аналіз провідних напрямів підвищення ефективності міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у сучасних закладах вищої медичної освіти виявив суттєві процеси її фундаменталізації як результату конкретизації міжпредметного змісту вищої медичної освіти та дотримання оптимального співвідношення між фундаментальними і прикладними знаннями. За цих умов міжпредметні зв'язки забезпечують швидке усвідомлення і ґрунтовне засвоєння системних не лише фахових, але й системних гуманітарних знань з різних дисциплін у межах фахової підготовки майбутніх фармацевтів, які мають бути здатні професійно їх застосовувати у процесі власної життєтворчої діяльності. Тож, є всі підстави стверджувати, що у майбутнього професіонала мають бути сформовані провідні особистісні якості у п'яти взаємопов'язаних між собою аспектах: суто професійному, морально-етичному, науково-дослідницькому, проектно-аналітичному, соціально активному.

Аналіз зазначеного вище дає змогу виокремити у процесах міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у сучасних закладах вищої медичної освіти три основних її завдання, а саме: сформувані гармонійно розвиненого і компетентного фахівця-професіонала; особистість з інноваційним стилем мислення і діяльністю; громадянина і патріота своєї держави. Ефективне вирішення цих важливих і водночас складних проблем, на переконання А. Колот, стає можливим саме за умови застосування міждисциплінарного підходу, що продиктовано зростанням потреби у підвищенні якості змісту освітньої та суто прикладної складової професійної підготовки майбутніх фахівців. Оскільки традиційні підходи (мононаука, монодисципліна) самотужки в ап'юрі не можуть виконати своєї освітньої місії та забезпечити стійке зростання рівня засвоєння нових професійних знань (Колот, с. 78).

Схожу за своєю сутністю думку висловлюють О. Микитюк, В. Боєчко і О. Олар, які акцентують увагу на тому, що реалізація міждисциплінарних зв'язків у навчальній діяльності – це один із необхідних дидактичних засобів формування у здобувачів вищої освіти професійних знань, умінь і навичок. Важливо, зазначають вони далі, щоб навчальна інформація, засвоєна під час вивчення інших дисциплін, не повторювалася, а використовувалася переважно для формування стійкої мотивації і потреби навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, актуалізації засвоєних ними фахових знань, умінь і навичок, з'ясування сутності явищ, моделювання процесів власної професійної діяльності тощо (Микитюк, Боєчко та Олар, 2013, с. 602).

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що окремі аспекти міждисциплінарної інтеграції відображені у наукових працях і дослідженнях М. Антонова, М. Арцишевської, В. Безпалько, Є. Глінської, Р. Гуревича, М. Данилова, М. Думченко, І. Зверева, І. Зязюна, В. Ільченка, І. Козловської, А. Коломієць, Г. Максимова, О. Савченко, М. Сорокіна, Б. Тітової, В. Федорової, Г. Юркова та ін.

Мета статті – на основі аналізу сучасних психологічних та педагогічних наукових підходів, наукових праць та результатів здійснених досліджень

розкрити сутність і специфіку міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти, спрямованої на формування їхньої здоров'язбережувальної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних закладах вищої медичної освіти міждисциплінарна інтеграція професійної підготовки майбутнього фахівця здійснюється в різних напрямках: проведення експериментальної і дослідницької роботи, інтегрованих занять в аудиторіях і лабораторіях та позааудиторних заходах з предметів фахового, природничого й гуманітарного циклу, застосування у цих процесах комп'ютерних технологій та математичного інструментарію. За цих умов міждисциплінарна інтеграція фахової підготовки покликана забезпечити єдиний підхід викладачів різних навчальних дисциплін і здобувачів вищої освіти до вирішення спільних освітніх теоретичних і суто прикладних завдань. Тому викладач вищої школи має володіти не тільки глибокими теоретичними знаннями тієї дисципліни, котру він викладає, але й ґрунтовно володіти необхідними знаннями та компетенцією з усіх інших дисциплін як галузі медицини, так і низки дисциплін гуманітарного циклу, що вивчаються майбутніми фармацевтами.

У свою чергу міждисциплінарна інтеграція гуманітарних дисциплін у переліку фахових, має бути забезпечена комплексом дидактичних матеріалів, спрямованих на формування і розвиток інноваційного мислення, умінь і навичок та практичного досвіду самостійного застосування майбутніми фармацевтами фахових знань і гуманітарних практик у процесах організації власної професійної діяльності. Саме міждисциплінарна інтеграція фахової підготовки майбутніх фармацевтів у сучасних закладах вищої медичної освіти забезпечує їхню конкурентоспроможність на сучасному ринку медичних послуг. У такому контексті, на думку О. Хоменко, «...реалізація міждисциплінарних зв'язків в освітній діяльності – це один із необхідних дидактичних засобів формування у здобувачів професійних знань, умінь і навичок. Важливо, щоб навчальна інформація, засвоєна під час вивчення гуманітарних дисциплін, використовувалася для мотивації навчальної діяльності здобувачів, актуалізації опорних знань, умінь і навичок, з'ясування сутності явищ, моделювання процесів тощо» (Хоменко, 2019, с. 144–149).

Серед різних підходів до характеристики сутності міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти набули визнання низка класифікацій, одна з яких трактується як предметна (між об'єктами дослідження чи складними до вирішення проблемами), проблемна (між методами дослідження, що вимагають пошуку і застосування нових знань); горизонтальна (у природничих науках) і вертикальна (між групами як природничих, так соціально-гуманітарних наук).

Відповідно до результатів здійснених наукових досліджень обґрунтовано, що основою міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти є логічно вибудована взаємодія між двома або декількома різними дисциплінами, у межах суто медичної і гуманітарної галузі, що може варіюватись за своїм змістом від елементарного розкриття чи ґрунтового дослідження ідеї до взаємної інтеграції певних

наукових підходів, стратегій чи концепцій тощо. За цих умов міждисциплінарна інтеграція розглядається нами як процес конструювання інтегрованого змісту якісної фахової підготовки, що детермінує побудову єдиного, логічного і цілісного пізнавального процесу майбутніми фармацевтами. Тому, міждисциплінарна інтеграція їхньої фахової підготовки у закладах вищої медичної освіти передбачає здійснення горизонтальної (інтеграції між різними навчальними дисциплінами як медичної, так і гуманітарної галузі) та вертикальної інтеграції дисциплін (інтеграції навчального матеріалу у межах однієї дисципліни у різні роки навчання на різних рівнях складності). Саме міждисциплінарні зв'язки, як підтверджує аналіз освітньої практики таких закладів освіти, дає змогу майбутнім фармацевтам засвоїти не окремі знання чи сформувати певні уміння і навички, а сформувати цілісні й науково вивірені та системні професійні знання, що є провідними складовими здоров'язбережувальної компетентності. Тоді міждисциплінарна інтеграція фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти є дієвим інструментом, що забезпечує ефективне пізнання ними змісту кожної дисципліни, а викладачам забезпечує умови здійснення якісної освітньої діяльності. Урахування останнього дає змогу виокремити ключові засади процесу міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти, якими є:

інтеграція в єдину цілісну систему змісту та методології медичних, природничих, гуманітарних і соціальних наук, сучасних технологій, зокрема інформаційних та математичного інструментарію;

поєднання в логічній єдності форм, методів і засобів формальної (освітній, виховний, розвивальний і соціалізуючий процеси, а також позааудиторна робота), неформальної й інформальної (самоосвіта) та дуальної освіти;

конструювання навчальних планів, навчальних програм чи окремих тем на міждисциплінарних засадах;

застосування когнітивних і соціальних технологій, а також трансферу знань;

формування умінь і навичок та власного досвіду (здоров'язбережувальної компетентності) з вирішення реальних освітніх, професійних, техніко-технологічних і соціально значущих та життєво важливих проблем;

актуалізація проблем формування цілісного наукового і суто професійного мислення, основних складових етико-моральної і професійної культури, що формується у процесі не лише здобуття нових знань, але й набутті власного практичного досвіду майбутньої інноваційної професійної діяльності;

започаткування і здійснення різноманітної навчально чи соціально значущої проєктної як індивідуальної, так і командної та групової роботи, у межах яких провідними організаційними формами є проєкти, дослідницька, пошукова, конструкторська діяльність, інтегровані заняття (за окремими темами чи розділами навчальних програм), квести, кейси, екскурсії, тематичні дні, конкурси, наукові виставки, фестивалі проєктів тощо;

посилення процесів зовнішнього освітньо-виховного впливу на майбутніх фармацевтів, що відповідно має: особистісний (набуття системних наукових і суто фахових знань, автентичного практичного досвіду організації і здійснення якісної професійної діяльності); соціальний (підготовка до подальшого навчання і працевлаштування відповідно до вимог суспільства знань XXI століття); соціально адаптаційний й соціалізуючий ефект у цілому, забезпечуючи формування майбутнього фармацевта як професіонала, який має високий рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності.

З огляду на зазначене актуалізуємо увагу на тому, що поряд із традиційними джерелами здобуття знань, формування професійних компетентностей майбутніми фармацевтами в закладах вищої медичної освіти, широко використовуються глобальні та локальні інформаційні мережі з різноманітними базами даних і профільними експертними системами для вивчення та аналізу окремих об'єктів, механізмів, явищ, здійснення експериментів, моделювання, проєктування тощо.

У сучасному теоретико-прикладному аспекті сутність міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти вибудовується на таких узагальнених наукових підходах:

мультидисциплінарному – коли декілька навчальних дисциплін і практик медичної і гуманітарної галузі знань фокусуються на вирішенні однієї навчальної проблеми, одного навчального чи практичного завдання;

плюридисциплінарному – здійснення поєднання споріднених навчальних дисциплін і відповідних їм практик для створення інтелектуального поля побудови інтегрованого фахового знання;

інтердисциплінарному – у процесі якого розгляд сутності (тематики, декількох конкретних проблеми чи практичних завдань) з однієї навчальної дисципліни і однієї практики здійснюється крізь призму інших;

трандисциплінарному – при якому здійснюється розгляд і вирішення реальної освітньої чи суто професійної проблеми в освітньому процесі закладу вищої медичної освіти, що за своєю сутністю і можливими напрямками її розв'язання виходить за межі здобутих знань, сформованих умінь, навичок і досвіду (здоров'язбережувальної компетентності) майбутніх фармацевтів з навчальних дисциплін, які вивчаються у цьому закладі освіти. А це вимагає самостійного пошуку майбутніми фармацевтами додаткових наукових і фахових знань, що мають забезпечити ефективність вирішення ними цієї проблеми. За нашим переконанням, саме цей підхід найбільше відповідає вимогам реформування сучасної вищої медичної освіти, зокрема фахової підготовки майбутніх фармацевтів, що задекларовано в Законах України «Про вищу освіту» і «Про освіту» (Міністерство освіти і науки України, 2014; Міністерство освіти і науки України, 2017).

Отже, ключова ідея трандисципліарності у межах міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти полягає у логічно вибудованому, науково вивіреному й обґрунтованому об'єднанні змісту різних навчальних дисциплін, а головне, конкретної практики. Така концепція спрямовується на розв'язання

майбутніми фармацевтами самостійно чи за супроводу викладача реальних індивідуальних, групових і колективних професійних та соціально значущих конкретних проблемних ситуацій. Частково трансформуючи думку Дж. Кляйна у контексті проблеми нашої статті, можемо зробити висновок, що застосування трансдисциплінарного підходу в сучасній вітчизняній медичній освіті дає змогу «...актуалізувати нереалізований інтелектуальний потенціал майбутніх фахівців і, як наслідок, підвищити ефективність освіти на всіх рівнях її здійснення» (Klein, 2001, с. 4).

У сучасних наукових дослідженнях і методичній літературі значна увага приділяється внутрішній міждисциплінарній інтеграції. Крім цього, актуалізується вертикальна, горизонтальна та універсальна інтеграція фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти. Зокрема, горизонтальна інтеграція передбачає вивчення практично-орієнтованих завдань у межах однієї дисципліни, що відображені певним чином у предметному полі інших. У своїй сутності горизонтальна інтеграція змісту фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти передбачає акцентування уваги на ключових об'єктах майбутньої професійної діяльності. Перевага горизонтальної інтеграції полягає в тому, що провідним елементом цієї технології навчання стають об'єкти майбутньої лікарської діяльності. Насамперед організм людини, його функціональні системи, органи в стані норми і патології є тими об'єктами, навколо яких об'єднуються в модулі навчальні дисципліни з метою міждисциплінарного вивчення цих систем (Мілерян, 2006).

Зі свого боку вертикальна інтеграція сприяє включенню в інтегрований зміст фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти конкретних науковоприкладних проблем, завдяки чому досягається високий рівень їх інтеграції у змістовий компонент такої підготовки. А це значно підсилює процеси формування наукових і суто професійних понять, прискорює набуття умінь і навичок та досвіду самостійного їх застосування під час вивчення фахових і гуманітарних дисциплін у закладах вищої медичної освіти. І як результат, забезпечує умови ефективної міждисциплінарної інтеграції як провідного механізму формування професійної майстерності майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти, послідовності розвитку засвоєних понять під час вивчення різних предметів (Хоменко, 2019).

Міждисциплінарна інтеграція фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти, сприяє набуттю не окремих наукових і суто фахових знань, умінь та навичок за умови засвоєння ними розрізнених законів, закономірностей і концепцій, а розглядається ними як цілісний світ знань.

Тоді екстраполяцією означених вище загальнометодологічних ідей, наукових підходів і концепцій є спроектована нами система супідрядних, поетапно конкретизованих цілей забезпечення логічної єдності та цілісності процесів міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти, що охоплюють всі сфери їхньої життєдіяльності і сприяють ефективному розвитку майбутньої професійної майстерності. У цій парадигмі конкретизація цілей розглядається нами як

«...комплекс взаємопов'язаних між собою вимог щодо поєднання природничого та соціогуманітарного знання, як необхідна передумова інтеграції роз'єднаного конкретного навчального матеріалу в єдину знансєву систему, що надає йому визначеної цілісності й концептуальності. Можливість створення такої єдності, зокрема між фаховими природничими і соціогуманітарними знаннями з їх ідеологічними, культурологічними, світоглядними та аксеологічними компонентами у поєднанні з фармакологією як окремою самостійною багатоаспектною й міждисциплінарною галуззю знань про людину, за нашим трактуванням, є важливою умовою розв'язання комплексу як суто освітніх, так і педагогічних проблем, притаманних сучасному освітньому середовищу закладів вищої медичної освіти. За такого підходу здійснюється актуалізація осмислення специфіки становлення і розвитку нових підходів до побудови наукового знання, світоглядна та методологічна значущість якого детермінує формування когнітивних стратегем не лише фахових природничих дисциплін, а й дисциплін соціально-гуманітарного циклу» (Пустовіт та Саранчук, 2024, с. 5-18).

Отже, незаперечна важливість міждисциплінарної інтеграції фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти є провідним чинником підвищення рівня їхньої науково-теоретичної й суто практичної підготовки, що забезпечує досягнення стратегічної мети й конкретизованих цілей забезпечення логічної єдності та цілісності процесів формування особистості майбутнього фармацевта як професіонала.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Здійснений аналіз теоретичних і прикладних засад досліджуваної проблеми дає змогу стверджувати, що міждисциплінарна інтеграція фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти – це незаперечно важливий процес, спрямований на формування цілісної гармонійно сформованої особистості як професіонала і патріота.

Перспективами подальших наукових пошуків можуть бути: визначення й обґрунтування психолого-педагогічних механізмів екстраполяції різних наукових підходів і концепцій на особистісне та професійне становлення й само становлення майбутніх фармацевтів; упровадження інноваційних освітніх технологій, зокрема ІКТ у зміст фахової підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти; системний компаративний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фармацевтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Колот, А. (2014). Міждисциплінарний підхід як домінанта розвитку економічної науки та освітньої діяльності. *Соціальна економіка*, № 1–2. С. 76–83.

Микитюк, О., Боєчко, В., Олар, О. (2013). Міжпредметна інтеграція при вивченні медичної і біологічної фізики як фактор формування наукового світогляду майбутнього лікаря. В: *Кредитно-модульна система організації*

навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі: Тернопіль: ТДМУ. С.602–604.

Хоменко, О. (2019). Міждисциплінарна інтеграція як механізм формування професійної мовної особистості. *Медична освіта*. Вип. LXXXVIII, сс. 144–149. URL: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/download/7298/pdf/25463 (дата звернення 22 лютого 2025).

Міністерство освіти і науки України. (2014). *Закон України «Про вищу освіту»*: від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>. (дата звернення 25 лютого 2025).

Міністерство освіти і науки України. (2017). *Закон України «Про освіту»* від: 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html (дата звернення 10 лютого 2025).

Klein, J. Th. (2001). *Transdisciplinarity: Joint Problem Solving Among Science, Technology, and Society: An Effective Way for Managing Complexity*. Birkhäuser. 332 p.

Мілерян, В. (2006). Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах: метод. посіб. Київ: НМУ. 80 с.

Пустовіт, Г., Саранчук, Д. (2024). Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фармацевтів у процесі фахової підготовки: теоретичні концепти. *Педагогічна наука і освіта XXI століття: електронний науково-методичний журнал*. Вип. 2. С. 5–18.

REFERENCES

Kolot, A. (2014). Mizhdystsyplinarnyi pidkhid yak dominanta rozvytku ekonomichnoi nauky ta osvitnoi diialnosti. *Sotsialna ekonomika*. No. 1–2. S. 76–83. [in Ukrainian].

Mykytiuk, O., Boiechko, V., Olar, O. (2013). Mizhpredmetna intehtratsiia pry vyvchenni medychnoi i biolohichnoi fizyky yak faktor formuvannia naukovooho svitohliadu maibutnoho likaria. V: *Kredytno-modulna systema orhanizatsii navchalnoho protsesu u vyshchyykh medychnykh (farmatsevtichnomu) navchalnykh zakladakh Ukrainy na novomu etapi*: Ternopil: TDMU. S. 602–604. [in Ukrainian].

Khomenko, O. (2019). Mizhdystsyplinarna intehtratsiia yak mekhanizm formuvannia profesiinoi movnoi osobystosti. *Medychna osvita*, Vyp. LXXXVIII. S. 144–149. URL: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/download/7298/pdf/25463 (data zvernennia 22 liutoho 2025). [in Ukrainian].

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2014). *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»*: vid 01.07.2014 r. No 1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>. (data zvernennia 25 liutoho). [in Ukrainian].

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2017). *Zakon Ukrainy «Pro osvitu»* vid: 05.09.2017 r. No 2145-VIII. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html (data zvernennia 10 liutoho 2025). [in Ukrainian].

Klein, J. (2001). Transdisciplinarity: Joint Problem Solving Among Science, Technology, and Society: An Effective Way for Managing Complexity. Birkhäuser. 332 r.

Milerian, V. (2006). Metodychni osnovy pidhotovky ta provedennia navchalnykh zaniat u medychnykh vuzakh: metod. posib. Kyiv: NMU. 80 s. [in Ukrainian].

Pustovit, H., Saranchuk, D. (2024). Formuvannia zdoroviazbezhuvalnoi kompetentnosti maibutnykh farmatsevtiv u protsesi fakhovoi pidhotovky: teoretychni kontsepty. *Pedahohichna nauka i osvita XXI stolittia: elektronnyi naukovo-metodychnyi zhurna*. Vyp. 2. S. 5–18. [in Ukrainian].

THE PROBLEMS OF INTERDISCIPLINARY INTEGRATION IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PHARMACISTS IN HIGHER MEDICAL EDUCATION INSTITUTIONS

Hryhorii PUSTOVIT

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Professor,
Head at the Theory and Methods of Education Department,
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID 0000-0001-7743-7831
e-mail: h.pustovit@gmail.com

Dmytro SARANCHUK

PhD Student in the speciality 011 in specialty 011 Educational and Pedagogical Sciences at the Theory and Methods of Education Department,
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0009-0001-9755-1460
e-mail: dmytro.saranchuk@gmail.com

Abstract. The article, based on the analysis of modern psychological and pedagogical scientific approaches, fundamental scientific works, and research results, reveals the essence and specificity of interdisciplinary integration of professional training of future pharmacists in higher medical education institutions aimed at forming their health-saving competence. The key principles of the interdisciplinary integration process in the professional training of future pharmacists are identified and characterised as follows: the integration of content and methodology from medical, natural, humanitarian, and social sciences, along with modern technologies – particularly in formation and mathematical tools – into a single holistic system; the combination of forms, methods, and means of formal, non-formal, informal, and dual education in a logically unified framework; the application of cognitive and social technologies, as well as knowledge transfer; the development of health-saving competence; the formation of holistic scientific and strictly professional thinking; and the initiation and implementation of various educationally or socially significant projects, research, development, and design

activities. In the theoretical and applied aspects, the essence of interdisciplinary integration in the professional training of future pharmacists is characterised based on the following scientific approaches: multidisciplinary, pluridisciplinary, interdisciplinary, and transdisciplinary. The article describes the essence of internal, vertical, horizontal, and universal interdisciplinary integration of professional training of future pharmacists in higher medical education institutions.

Keywords: interdisciplinary integration, future pharmacists, professional training, higher medical education institution, health-saving competence.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2025 р.

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 21

Упорядники:
проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С.,
доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.

Підписано до друку 29.05.2025 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 14,54. Замовлення №426/2. Наклад 300

I – 66 **Інноватика у вихованні:** зб. наук. пр. Вип. 21. / М-во освіти
і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.:
О. Б. Петренко, К. М. Павелків, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2024. 218 с.

УДК 37: 005.591.6

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2025

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:
Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№183 від 25.01.2024 року
Ідентифікатор медіа: R30-02515

Суб'єкти у сфері друкованих медіа:
Рівненський державний гуманітарний університет,
вул. Степана Бандери, 12, м. Рівне, 33014, Україна;
тел.: (0362) 62-03-56
email: rectorat@rshu.edu.ua

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
ВРМ-ПОЛІГРАФ
вул. Фабрична, 8 (р-н Льонокомбінату), м. Рівне, 33017, Україна;
тел.: 0800 - 33 - 51 - 57
email: 642134@ukr.net